

KOMITET REGIONÓW

Komitet Regionów liczy 329 członków reprezentujących władze regionalne i lokalne 27 państw członkowskich Unii Europejskiej. Komitet wydaje opinie w ramach konsultacji obligatoryjnej w przypadkach określonych w traktatach, w ramach konsultacji fakultatywnej oraz z własnej inicjatywy, jeśli uzna to za stosowne. Członków Komitetu nie wiążą żadne instrukcje. Są oni niezależni w wykonywaniu swoich funkcji w ogólnym interesie Unii Europejskiej.

PODSTAWA PRAWNA

Artykuł 13 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), art. 300 i 305-307 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz kolejne decyzje Rady w sprawie mianowania członków i zastępców członków Komitetu, zgodnie z propozycjami państw członkowskich, na pięcioletnią kadencję.

CELE

Komitet Regionów (KR), utworzony w 1994 r. po wejściu w życie traktatu z Maastricht, jest organem doradczym reprezentującym społeczności regionalne i lokalne Unii Europejskiej, który kieruje w ich imieniu opinie do Rady i Komisji. Członkami Komitetu mogą być na przykład szefowie władz regionalnych, prezydenci miast, burmistrzowie lub wójtowie oraz wyłonieni w wyborach lub mianowani przedstawiciele regionów i miast z 27 państw członkowskich UE.

Zgodnie z jego własną deklaracją misji KR jest zgromadzeniem politycznym złożonym z przedstawicieli samorządów regionalnych i lokalnych w służbie integracji europejskiej. Zapewnia on reprezentację instytucjonalną wszystkich obszarów terytorialnych, regionów, miast i gmin Unii Europejskiej.

Misją KR-u jest angażowanie władz lokalnych i regionalnych w europejski proces decyzyjny i tym samym sprzyjanie większemu udziałowi obywateli w tym procesie. Jest to organ polityczny skupiający przedstawicieli władz szczebla lokalnego, w skład którego wchodzi 329 członków i tylu samo zastępców z 300 regionów, 100 tys. samorządów i reprezentujących milion polityków lokalnych będących przedstawicielami 441 mln obywateli UE.

Aby lepiej pełnić tę rolę, KR przez długi czas ubiegał się o prawo wnoszenia do Trybunału Sprawiedliwości spraw o naruszenie zasady pomocniczości. Prawo to uzyskał wraz z wejściem w życie Traktatu z Lizbony na mocy postanowień art. 8 Protokołu nr 2 w sprawie stosowania zasady pomocniczości i proporcjonalności.

Zgodnie z trzema priorytetami politycznymi KR-u na lata 2020-2025, przyjętymi w lipcu 2020 r., wszystkie decyzje podjęte na szczeblu UE związane z głównymi przemianami społecznymi na wsi, w miastach i regionach, takie jak globalna pandemia, transformacja ekologiczna i cyfrowa, wyzwania demograficzne i przepływy migracyjne, muszą być podejmowane jak najbliżej obywateli, zgodnie z zasadą pomocniczości.

Priorytet 1: Zbliżanie Europy do obywateli: demokracja i przyszłość UE. Modernizacja i wzmacnianie demokracji na wszystkich szczeblach władzy, aby UE mogła skuteczniej reagować na rzeczywiste potrzeby obywateli.

Priorytet 2: Zarządzanie głównymi przemianami społecznymi. Rozwój odporności społeczności regionalnych i lokalnych, reagowanie na globalną pandemię, transformację klimatyczną, cyfrową i demograficzną, a także przepływ migracji dzięki spójnemu, zintegrowanemu i lokalnemu podejściu europejskiemu.

Priorytet 3: Spójność jako podstawowa wartość: strategie UE ukierunkowane na konkretne obszary w służbie obywateli w ich miejscu zamieszkania. Spójność to nie pieniądze, to podstawowa wartość UE, której celem jest wspieranie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

ORGANIZACJA

A. Skład (art. 305 TFUE, decyzja Rady (UE) 2019/852^[1])

1. Liczba i podział miejsc według państw

Zgodnie z postanowieniami [decyzji Rady \(UE\) 2019/852](#) z 21 maja 2019 r. w skład Komitetu Regionów wchodzi 329 członków i taka sama liczba zastępców w następującym podziale na państwa członkowskie:

- po 24 z Niemiec, Francji i Włoch,
- po 21 z Hiszpanii i Polski,
- 15 z Rumunii,
- po 12 z Austrii, Belgii, Bułgarii, Czech, Grecji, Niderlandów, Portugalii, Szwecji i Węgier,
- po 9 z Chorwacji, Danii, Finlandii, Irlandii, Litwy i Słowacji,
- po 7 z Łotwy, Estonii i Słowenii,
- po 6 z Cypru i Luksemburga,
- 5 z Malty.

2. Sposób mianowania

Członkowie są mianowani na okres pięciu lat (art. 305 TFUE) przez Radę stanowiącą jednomyślnie na podstawie propozycji każdego z państw członkowskich. Na okres od 26 stycznia 2020 r. do 25 stycznia 2025 r. Rada przyjęła [decyzję \(UE\) 2019/2157](#) z 10 grudnia 2019 r. w sprawie mianowania członków i zastępców członków

---

[1]Decyzja Rady (UE) 2019/852 z dnia 21 maja 2019 r. ustalająca skład Komitetu Regionów, Dz.U. L 139 z 27.5.2019, s. 13.

Komitetu. 20 stycznia 2020 r. Rada przyjęła [decyzję \(UE\) 2020/102](#), na mocy której mianowała również członków i zastępców członków, w przypadku których otrzymała wnioski od danego państwa członkowskiego po 20 grudnia 2019 r. Mandat członków jest odnawialny. Wybrani członkowie muszą mieć mandat wyborczy społeczności regionalnej lub lokalnej bądź też być odpowiedzialni politycznie przed wybranym zgromadzeniem (art. 300 ust. 3 TFUE). Za każdym razem, gdy na stanowisku członka lub zastępcy członka KR-u pojawia się wakat po wygaśnięciu mandatu członka lub jego zastępcy (np. gdy wygasa mandat regionalny lub lokalny, na podstawie którego został on zaproponowany na członka lub zastępcę członka), niezbędna jest odrębna decyzja Rady w sprawie obsady.

B. Struktura (art. 306 TFUE)

Komitet wybiera spośród swoich członków przewodniczącego i prezydium, których kadencja wynosi dwa i pół roku. Przyjmuje swój regulamin wewnętrzny na podstawie art. 306 TFUE i przedkłada go Radzie do zatwierdzenia. Zasadniczo odbywa sześć sesji plenarnych rocznie. Na podstawie przynależności politycznej członków podzielono na sześć grup politycznych.

Przewodniczący grup spotykają się jako Konferencja Przewodniczących, która przygotowuje prace Zgromadzenia Plenarnego, Prezydium i komisji oraz ułatwia znalezienie konsensusu politycznego w sprawie decyzji, które należy podjąć.

Sesje plenarne prowadzone są przez [przewodniczącego](#) zgromadzenia (art. 306 TFUE), a ich głównym celem jest przyjmowanie opinii, sprawozdań i rezolucji, projektu preliminarza dochodów i wydatków KR-u, programu politycznego na początku każdej kadencji, wybór przewodniczącego, pierwszego wiceprzewodniczącego i innych członków prezydium, powoływanie komisji odpowiedzialnych za poszczególne obszary polityki oraz przyjęcie i przegląd regulaminu wewnętrznego KR-u.

KR prowadzi prace w sześciu wyspecjalizowanych komisjach, które opracowują projekty opinii i rezolucji, przedkładane następnie do przyjęcia na sesji plenarnej: Komisja Obywatelstwa, Sprawowania Rządów, Spraw Instytucjonalnych i Zewnętrznych (CIVEX), Komisja Polityki Spójności Terytorialnej i Budżetu UE (COTER), Komisja Polityki Gospodarczej (ECON), Komisja Środowiska, Zmiany Klimatu i Energii (ENVE), Komisja Zasobów Naturalnych (NAT) oraz Komisja Polityki Społecznej, Edukacji, Zatrudnienia, Badań Naukowych i Kultury (SEDEC).

W trosce o oszczędność Komitet dzieli się niektórymi usługami stałego sekretariatu w Brukseli (zob. [Protokół nr 6 w sprawie ustalenia siedzib instytucji i niektórych organów, jednostek organizacyjnych i służb Unii Europejskiej](#)) z sekretariatem Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego. Prezydium Parlamentu Europejskiego zawarło także porozumienie z KR, aby wspólnie zwiększyć efektywność tłumaczeń. KR (sekcja VII budżetu UE) dysponuje budżetem administracyjnym w wysokości ok. 100 mln EUR.

UPRAWNIENIA

A. Wydawanie opinii na wniosek innych instytucji

1. Konsultacja obligatoryjna

Rada i Komisja są zobowiązane do zasięgnięcia opinii Komitetu Regionów przed podjęciem decyzji dotyczących kwestii:

- edukacji, kształcenia zawodowego i młodzieży (art. 165 TFUE),
- kultury (art. 167 TFUE),
- zdrowia publicznego (art. 168 TFUE),
- transeuropejskich sieci transportowych, telekomunikacji i energetycznych (art. 172 TFUE),
- spójności gospodarczej i społecznej (art. 175, 177 i 178 TFUE).

2. Konsultacja fakultatywna

Komisja, Rada i Parlament mogą ponadto zasięgnąć opinii Komitetu Regionów w każdej innej sprawie, jeśli uznają to za stosowne.

Gdy Parlament, Rada lub Komisja zasięgają opinii Komitetu Regionów (niezależnie od obligatoryjnego lub fakultatywnego charakteru konsultacji), mogą wyznaczyć termin na udzielenie odpowiedzi (nie krótszy niż miesiąc zgodnie z art. 307 TFUE). Jeżeli opinia nie zostanie wydana przed upływem tego terminu, instytucje te mogą podjąć dalsze działania w danej sprawie. Przykładem dobrowolnej współpracy jest partnerstwo zawarte w grudniu 2020 r. między Komisją i KR-em na rzecz integracji migrantów w celu połączenia sił i wsparcia integracji w miastach i regionach UE. Partnerstwo opiera się na inicjatywie KR-u „[Miasta i regiony na rzecz integracji](#)” z 2019 r. i stanowi platformę polityczną dla europejskich burmistrzów i przywódców regionalnych do wymiany informacji i pozytywnych przykładów integracji migrantów i uchodźców.

B. Opinia z własnej inicjatywy

1. Gdy zasięga się opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, jest o tym również informowany Komitet Regionów, który może wydać opinię, jeśli uzna, że leży to w interesie regionów.

2. Zgodnie z ogólną praktyką KR może wydawać opinie za każdym razem, gdy uzna to za stosowne. Przykładowo, Komitet wydał opinie z własnej inicjatywy w następujących dziedzinach: małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), sieci transeuropejskie, turystyka, fundusze strukturalne, zdrowie (walka z narkomanią), przemysł, rozwój obszarów miejskich, programy kształcenia i środowisko naturalne.

C. Wnoszenie spraw do Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej – kontrola sądowa ex post

Komitet może także wszczynać postępowania sądowe przed Trybunałem Sprawiedliwości w celu ochrony przyznanych mu uprawnień ([art. 263 TFUE](#)). Innymi słowy, może wnosić skargi do Trybunału Sprawiedliwości, jeśli uważa, że wbrew

wymogom nie skonsultowano się z nim lub że procedura konsultacji nie została zastosowana prawidłowo (stwierdzenie nieważności aktów ([1.3.10](#))).

Prawo wniesienia skargi na podstawie [art. 8 Protokołu \(nr 2\) w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności, załączonego do Traktatu z Lizbony](#) w przypadku niewłaściwego zastosowania procedury konsultacji umożliwia Komitetowi Regionów występowanie do Trybunału Sprawiedliwości o zbadanie, czy dany akt ustawodawczy wchodzący w zakres kompetencji Komitetu jest zgodny z zasadą pomocniczości.

ROLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Zgodnie z Regulaminem Parlamentu ([załącznik VI sekcja XII](#)) uprawnienia do stosunków z KR-em, organizacjami współpracy międzyregionalnej oraz władzami lokalnymi i regionalnymi ma Komisja Rozwoju Regionalnego (REGI).

Na mocy [porozumienia o współpracy między Parlamentem Europejskim a KR-em z 5 lutego 2014 r.](#):

- KR przygotowuje oceny skutków, jakie może wyrzucić proponowane prawodawstwo unijne, które to oceny przekazuje Parlamentowi odpowiednio wcześniej przed rozpoczęciem procedury zmiany; oceny skutków obejmują szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania obowiązującego prawodawstwa na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz zawierają opinie na temat proponowanego prawodawstwa;
- na wszystkie posiedzenia właściwej komisji Parlamentu jest zapraszany jeden członek KR-u; ten sprawozdawca lub rzecznik przedstawia opinie KR-u; sprawozdawcy Parlamentu mogą z kolei uczestniczyć w posiedzeniach komisji KR-u;
- przewodniczący Konferencji Przewodniczących Komisji Parlamentu i jego odpowiednik w Komitecie Regionów dwa razy do roku omawiają ogólną współpracę ustawodawczą i plan prac.

Od 2008 r. komisja REGI i COTER organizują co roku wspólne posiedzenie w ramach „Dni Otwartych – Europejski Tydzień Regionów i Miast”.

Udo Bux
12/2020

